

HØJESTERETS DOM

afsagt mandag den 23. februar 2009

Sag 377/2008

(1. afdeling)

Rigsadvokaten

mod

Tiltalte

(advokat Henrik Dupont Jørgensen, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Roskilde den 13. marts 2008 og af Østre Landsrets 22. afdeling den 20. august 2008. Procesbevillingsnævnet har den 29. oktober 2008 givet anklagemyndigheden tilladelse til anke til Højesteret.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Per Sørensen, Peter Blok, Per Walsøe, Børge Dahl og Jytte Scharling.

Påstande

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse af byrettens dom, således at Tiltalte straffes med en bøde på 2.500 kr. og idømmes kørselsforbud efter færdselslovens § 127, jf. § 125, stk. 1, nr. 3 (tidligere nr. 2).

Tiltalte har påstået stadfæstelse af landsrettens dom.

Anbringender

Anklagemyndigheden har til støtte for påstanden om kørselsforbud anført, at et kørselsforbud efter færdselslovens § 127 er obligatorisk, hvis en forseelse omfattet af § 125, stk. 1, nr. 1-4, 8, 9 eller 10, § 125, stk.3, eller § 126, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 1 eller 2, bliver begået inden for de første 3 år efter førstegangserhvervelse af førerret. Denne forståelse følger af bestemmelsens ordlyd og har støtte såvel i frakendelsessystemets overordnede principper som i forarbejderne til bestemmelsen og i efterfølgende ændringer af den.

Tiltalte har anført, at kørselsforbud efter færdselslovens § 127 er fakultativt. Det er i bemærkninger til efterfølgende lovforslag om ændring af bestemmelsen udtrykkeligt angivet, at der ”kan” idømmes kørselsforbud. Hertil kommer, at færdselslovens straffe- og sanktionsbestemmelser bør fortolkes indskrænkende.

Færdselslovens regler

Det hedder i færdselsloven bl.a.:

”Kapitel 18
Frakendelse af førerret

Betinget frakendelse

§ 125. Føreren af et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, skal betinget frakendes retten til at føre et sådant køretøj, hvis ...

Stk. 2. Føreren skal endvidere betinget frakendes retten til at føre et sådant køretøj, hvis ...

Stk. 3. Under samme betingelser som nævnt i stk. 2 skal føreren betinget frakendes retten til at føre et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, hvis ...

Ubetinget frakendelse

§ 126. Føreren af et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, skal ubetinget frakendes retten til at føre sådant køretøj, hvis ...

Stk. 2. Under særlig formildende omstændigheder kan der ske betinget frakendelse i tilfælde, hvor frakendelse efter stk. 1 ellers skulle ske ubetinget.

Kørselsforbud

§ 127. Hvis en forseelse omfattet af § 125, stk. 1, nr. 1-4, 8, 9 eller 10, § 125, stk. 3, eller § 126, stk. 2, jf. § 126, stk. 1, nr. 1 eller 2, bliver begået inden for de første 3 år efter førstegangserhvervelse af førerret, træder et kørselsforbud i stedet for en betinget frakendelse. Ved et kørselsforbud inddrages førerens ret til at føre motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, indtil særlig køreundervisning eller A/T-kursus, jf. § 60 a, stk. 1 og 2, er gennemført og kontrollerende køreprøve er bestået.”

Regler om kørselsforbud blev indsat i færdselsloven ved lov nr. 498 af 7. juni 2001, hvori § 126, stk. 4, blev affattet således:

”Såfremt en forseelse omfattet af § 125, stk. 2, 2. pkt., eller § 126, stk. 1, nr. 1-3, 5 eller 6, bliver begået inden for de første to år efter førstegangserhvervelse af førerret, træder et kørselsforbud i stedet for en betinget frakendelse...”

Det hedder herom i lovforslaget, jf. Folketingstidende 2000-01, tillæg A, s. 7021 ff, bl.a.:

”Derudover retter lovforslaget sig mod overtrædelser, der begås af førere kort tid efter, at de har erhvervet kørekort.

Førere, der begår en overtrædelse af færdselsloven inden for de første to år efter, at de pågældende første gang har erhvervet kørekort, og hvor overtrædelsen har en sådan grovhed, at den i dag vil medføre betinget frakendelse af førerretten, bliver i stedet for den betingede frakendelse således pålagt et kørselsforbud.

Kørselsforbudet indebærer, at pågældende bliver stillet som ikke at have bestået sin oprindelige køreprøve og derfor ikke er i besiddelse af førerret. Vedkommende skal derfor gennemgå en særlig, ny køreuddannelse og bestå en sædvanlig kontrollerende køre-prøve, inden førerretten bliver givet tilbage.

...

Ved ordningen forstås en særlig foranstaltning i form af et kørselsforbud kombineret med krav om gennemførelse af fornyet, særlig køreundervisning. Dette kørselsforbud udløses, når der foreligger grovere færdselsforseelser, begået inden for de to første år efter førstegangserhvervelse af førerretten.

Den foreslåede nye ordning med kørselsforbud vil omfatte de førere, typisk unge mennesker, der kort tid efter, at de har erhvervet kørekort, udviser en adfærd, der viser, at de ikke er fortrolige med egne kørefærdigheder, gældende færdselsregler og den risiko, som de udsætter sig selv og andre for.

...

Formålet med forslaget er, at i de situationer, hvor det kan konstateres, at pågældende uanset at køreundervisning og køreprøve er gennemført relativt kortere tid forinden forseelsen – ikke har forstået de gældende regler for at kunne færdes i trafikken, skal dele af køreundervisningen gennemføres på ny. Formålet er at give den pågældende en større grad af forståelse for de farer og vanskeligheder, den pågældende som trafikant vil møde i trafikken samt give større færdighed i at bedømme færdslen kritisk og føre kø-retøjet uden fare for sig selv og andre. For så vidt angår overtrædelse af færdselslovens bestemmelser om promillekørsel med en alkoholkoncentration i blodet under eller efter kørslen på over 0,80 promille, foreslås det, at førere i disse tilfælde gennemfører et kursus særligt rettet mod alkohol og trafik (A/T-kurset).

...

Som nærmere omtalt under forslagets § 1, nr. 12, foreslås det, at såfremt der inden for de første to år efter førstegangserhvervelsen af førerretten begås en forseelse, som efter de nugældende bestemmelser ville udløse en *betinget* frakendelse (§ 125, stk. 2, 2. pkt. og § 126, stk. 1, nr. 1-3, 5 eller 6), afløses den betingede frakendelse af et kørselsforbud. Dette indebærer i modsætning til betinget frakendelse, at den pågældende afskæres fra at køre, indtil fornyet særlig køreundervisning eller A/T-kursus er gennemført, og kontrollerende køreprøve er bestået.

...

Med forslaget indføres der en særlig foranstaltning for førstegangserhververe af køre-kort således, at visse grovere forseelser begået inden for de to første år efter erhvervelse af førerretten medfører et kørselsforbud kombineret med et krav om gennemførelse af fornyet, særlig køreundervisning eller A/T-kursus, inden kørselsforbudet kan ophæves.”

Ved lov nr. 432 af 10. juni 2003 blev ordningen med kørselsforbud udvidet ved en ændring af ”to år” til ”tre år”. I lovforslagets bemærkninger hedder det bl.a., jf. Folketingstidende 2002-03, tillæg A, s. 24 og 35:

”Ved lov nr. 498 af 7. juni 2001 om ændring af færdselsloven blev der bl.a. indført regler om kørselsforbud for personer, der kører uforsvarligt inden for de første to år efter, at vedkommende første gang har erhvervet førerret...

...

Loven indebærer, at personer, der overtræder færdselsloven inden for de første to år efter, at de første gang har erhvervet førerret, kan pålægges et kørselsforbud, hvis der er tale om visse grovere overtrædelser, som efter færdselslovens regler i øvrigt ville medføre en betinget frakendelse af førerretten.

De overtrædelser, der kan medføre kørselsforbud, er de samme overtrædelser, som ellers udløser en betinget frakendelse...

...

Det foreslås, at prøvetidsperioden for førstegangserhververe af førerret forlænges fra to til tre år. Der foreslås ikke ændringer i ordningen i øvrigt...

Efter den gældende bestemmelse i § 126, stk. 4, træder et kørselsforbud i stedet for en betinget frakendelse, hvis der er tale om en overtrædelse, der er omfattet af § 125, stk. 2, 2. pkt., eller § 126, stk. 1, nr. 1-3, 5 eller 6, og som er begået inden for de første to år efter førstegangserhvervelse af førerret.

Med den foreslåede ændring forlænges prøvetidsperioden fra to til tre år. Kørselsforbudet vil således træde i stedet for en betinget frakendelse, hvis en af de nævnte overtrædelser begås inden for de første tre år efter førstegangserhvervelse af førerret.”

Ved lov nr. 267 af 21. april 2004 blev § 126, stk. 4, om kørselsforbud til § 126, stk. 6, og ordningen blev udvidet til at angå yderligere forseelser. Det hedder i bemærkningerne til lovforslaget bl.a., jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, s. 3184 og 3204:

”Ved lov nr. 498 af 7. juni 2001 er som ny bestemmelse indsat § 126, stk. 4, hvorefter der indtræder et kørselsforbud i stedet for en betinget frakendelse, hvis forseelsen er omfattet af § 125, stk. 2, 2. pkt. eller § 126, stk. 1, nr. 1-3, 5 eller 6, og forseelsen er begået inden for de første to år efter førstegangserhvervelse af førerret...

...

Justitsministeriet kan tillige tiltræde, at en betinget frakendelse i medfør af klippekortsystemet under samme betingelser som efter de gældende regler skal erstattes af et kørselsforbud. Dette vil være i overensstemmelse med den gældende kørselsforbudsordning, hvorefter betingede frakendelser af førerretten generelt erstattes af et kørselsfor-

bud, hvis forseelsen er begået inden for de første tre år efter førstegangserhvervelse af førerretten.”

Ved lov nr. 363 af 24. maj 2005 blev reglerne om kørselsforbud anbragt i § 127. I forarbejderne til lovforslaget hedder det bl.a., jf. Folketingstidende 2004-05 (2. saml.), tillæg A, s. 164 og 184:

”Ved lov nr. 498 af 7. juni 2001 om ændring af færdselsloven blev der bl.a. indført regler om kørselsforbud for personer, der kører uforsvarligt inden for de første to år efter, at vedkommende første gang har erhvervet førerret. Bestemmelsen herom (§ 126, stk. 4) trådte i kraft den 1. marts 2002. Ved lov nr. 432 af 10. juni 2003 (Motorvejshastighed, skærpet håndhævelse af hastighedsgrænserne og andre initiativer til forbedring af færdselssikkerheden) blev § 126, stk. 4, ændret, således at prøvetiden forlænges til tre år med virkning fra den 1. september 2003.

Bestemmelsen i § 126, stk. 4, indebærer, at personer, der overtræder færdselsloven inden for de første tre år efter, at de første gang har erhvervet førerret, kan pålægges kørselsforbud, hvis der er tale om visse grovere overtrædelser, som efter færdselslovens regler i øvrigt ville medføre en betinget frakendelse af førerretten.

...

Med § 127 videreføres den gældende bestemmelse i færdselslovens § 126, stk. 4.”

Højesterets begrundelse og resultat

Betinget frakendelse af retten til at føre motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, er efter færdselslovens § 125 en obligatorisk retsfølge i de tilfælde, som er opregnet i bestemmelsen. Betinget frakendelse er endvidere obligatorisk i de tilfælde, hvor ubetinget frakendelse som foreskrevet i § 126, stk. 1, undtagelsesvis undlades i medfør af § 126, stk. 2. Det er i § 127 angivet, at kørselsforbud ”træder i stedet for betinget frakendelse” .

Kørselsforbud må således ikke alene efter ordlyden af § 127, men også efter sammenhængen mellem § 127 og §§ 125 og 126 anses for en obligatorisk retsfølge i de tilfælde, som er opregnet i § 127. Denne forståelse er tillige i overensstemmelse med lovens forarbejder.

Der har herefter ikke været hjemmel til at undlade at idømme Tiltalte kørselsforbud for den hastighedsforseelse, hun er fundet skyldig i, jf. herved færdselslovens § 127, jf. § 125, stk. 1, nr. 3 (tidligere nr. 2), idet hun begik forseelsen knap 4 måneder efter, at hun havde erhvervet kørekort første gang. Højesteret stadfæster derfor byrettens dom.

Efter sagens forløb og behovet for retsafklaring skal statskassen betale sagens omkostninger for landsretten og for Højesteret.

Thi kendes for ret:

Byrettens dom stadfæstes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for landsretten og for Højesteret.